

تعبیر و تحلیل متون دراماتیک: رویکرد نقش‌گرای نظام‌بنیاد

(در گزیده‌ای از نمایشنامه‌های معاصر فارسی)

نویسنده:
دکتر راضیه قلی‌پور

سرشناسه	: قلیپور، راضیه، ۱۳۶۷-
عنوان و نام پدیدآور	: تعبیر و تحلیل متون دراماتیک: رویکرد نقش‌گرای نظام‌بنیاد (در گزیده‌ای از نمایشنامه‌های معاصر فارسی) نویسنده راضیه قلیپور؛ ویراستار مرضیه قلیپور.
مشخصات نشر	: تهران: آواز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۷ ص: جدول.
شابک	: ۱۵۰۰۰۰۰ ریال: 9-73-8698-600-978
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: ویژه‌نامه.
یادداشت	: کتابخانه: ص. ۱۹۹ - ۲۰۷.
یادداشت	: کتاب حاضر در اصل پایان‌نامه دکتری مولف است.
عنوان دیگر	: رویکرد نقش‌گرای نظام‌بنیاد (در گزیده‌ای از نمایشنامه‌های معاصر فارسی).
موضوع	: زبان‌شناسی نقش‌گرا - تحقیق
موضوع	: Functionalism (Linguistics) - Research
موضوع	: زبان‌شناسی در ادبیات - تحقیق
موضوع	: Functionalism (Linguistics) - Research
موضوع	: نمایشنامه فارسی - قرن ۱۴ - تاریخ و نقد
موضوع	: Persian drama - 20th century - History and Criticism
موضوع	: ادبیات فارسی - قرن ۱۴ - تاریخ و نقد
موضوع	: Persian literature - 20th century - History and Criticism
شناسه افزوده	: قلیپور، مرضیه، ۱۳۶۵-، ویراستار
رده بندی کنگره	: P۱۴۷
رده بندی دیویی	: ۴۱۰/۱۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۵۱۸۲۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

تعبیر و تحلیل متون دراماتیک: رویکرد نقش‌گرای نظام‌بنیاد (در گزیده‌ای از نمایشنامه‌های معاصر فارسی)

پدیدآورنده: دکتر راضیه قلی‌پور

مشخصات نشر: تهران، آواز

ویراستار: مرضیه قلی‌پور

موضوع: پژوهش علمی

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰

شابک: ۹-۷۳-۸۶۹۸-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان

پیشگفتار:

نظریه زبانشناسی نقش‌گرای نظام‌بنیاد از مهم‌ترین نظریات روز در تحلیل و واکاوی متن و شناخت زبان است. مبانی نظری این دستور به‌عنوان نظریه‌ای عام و پیکره‌بنیاد با جهت‌گیری‌های نقشی و معنایی که تمرکزش بر متن و حیطه موردنظرش کاربرد زبان در بافت است، باید درباره همه زبان‌ها و آثار زبانی صدق کند. باآنکه تمام گونه‌های ادبی از زبان بهره می‌گیرند اما کاربری عنصر زبان در متون نمایشی/دراماتیک با سایر گونه‌ها متفاوت است. از آنجایی که درام و متن نمایشی بخش مهمی از ادبیات به شمار می‌آید که باوجود ویژگی‌ها و ظرفیت منحصرش، دست‌کم در کشور ما به آن کمتر پرداخته شده است و به‌نوعی مهجور مانده است؛ با مطالعه زبان دراماتیک با تمرکز بر متون دراماتیک و در چارچوب نقش‌گرایی نظام‌بنیاد، می‌توان به تعبیر و تحلیل سبکی نمایشنامه‌ها پرداخت؛ به شناخت دقیق‌تری از زبان دراماتیک دست‌یافت و وجه تمایز آن را از زبان غیردراماتیک بدست آورد؛ به توانایی و ظرفیت جادویی زبان دراماتیک برای خلق آثار ادبی در حوزه ادبیات نمایشی پی برد و نقش زبان را در ساختار درام و آشکارسازی وجوه مختلف آن بررسی و مشخص کرد. پژوهش حاضر به‌عنوان نخستین اهتمام در این مسیر، باهدف مطالعه علمی و نظام‌مند زبان دراماتیک فارسی، با تمرکز بر متون دراماتیک فارسی به‌عنوان شاخه‌ای مهم و ویژه از ادبیات انجام شد تا ظرفیت‌های زبان فارسی را در گونه منحصر زبان دراماتیک آشکار کند و لایه‌ها، پیچیدگی‌ها و ژرفای شکفت‌آور این گونه زبانی را نشان دهد.

این پژوهش در اصل رساله مقطع دکتری اینجانب در رشته زبان‌شناسی همگانی دانشگاه علامه طباطبائی است که پیشنهاد آن در سال ۱۳۹۷ به‌طور رسمی ارائه و ثبت شد و جلسه دفاع نهایی آن با اخذ درجه عالی و نمره عددی ۱۹/۸۳، در تیرماه ۱۴۰۰ با حضور استاد راهنما، جناب آقای دکتر محمد دبیرمقدم و استادان مشاور، جناب آقای دکتر مجتبی منشی‌زاده و سرکار خانم دکتر گلناز مدرسی قوامی و نیز داوران محترم، سرکار خانم دکتر آتوسا رستم بیک، جناب آقای دکتر رضا مراد صحرایی و سرکار خانم دکتر آزاده میرزایی برگزار گردید.

راضیه قلی‌پور

تابستان ۱۴۰۰

فهرست مطالب:

فصل اول: کلیات	۱۵
۱-۱: مقدمه	۱۶
۲-۱: بیان مسئله	۱۶
۳-۱: اهمیت و ضرورت پژوهش	۱۷
۴-۱: اهداف پژوهش	۱۷
۵-۱: پرسش‌ها و فرضیه‌های پژوهش	۱۸
۱-۵-۱: پرسش‌های اصلی	۱۸
۲-۵-۱: پرسش فرعی	۱۸
۳-۵-۱: فرضیه‌های پژوهش	۱۸
۶-۱: تعریف عملیاتی واژگان کلیدی	۱۹
۱-۶-۱: دستور نقش‌کرای نظام‌بنیاد	۱۹
۲-۶-۱: متن دراماتیک	۲۱
۳-۶-۱: زبان دراماتیک	۲۲
۴-۶-۱: نمایشنامه‌های فارسی	۲۴
۷-۱: جنبه جدید بودن و نوآوری پژوهش	۲۵
۸-۱: روش‌های پژوهش، شیوه و ابزار گردآوری اطلاعات	۲۵
۹-۱: پیکره پژوهش	۲۵
۱۰-۱: ساختار رساله	۲۶
فصل دوم: پیشینه پژوهش	۲۸
۱-۲: مقدمه	۲۹
۲-۲: مروری بر پیشینه مطالعات و منابع خارجی	۲۹
۳-۲: مروری بر پیشینه مطالعات و منابع فارسی	۳۲
۴-۲: خلاصه فصل	۴۰
فصل سوم: مبانی و چارچوب نظری	۴۱
۱-۳: مبانی نظری دستور نقش‌گرایی نظام‌بنیاد	۴۲

۴۲	۱-۱-۳: مقدمه
۴۲	۲-۱-۳: نقش‌گرایی
۴۴	۳-۱-۳: نقش‌گرایی نظام‌بنیاد
۴۶	۱-۲-۱-۳: ویژگی‌های نقش‌گرایی هلیدی
۴۸	۲-۲-۱-۳: اصطلاحات و مفاهیم کلیدی در نقش‌گرایی هلیدی
۴۸	۱-۲-۳-۱-۳: زبان
۴۹	۲-۲-۳-۱-۳: بافت
۵۰	۳-۲-۳-۱-۳: بند
۵۱	۴-۲-۳-۱-۳: متن
۵۲	۵-۲-۳-۱-۳: پیکره
۵۲	۶-۲-۳-۱-۳: نقش و فرانش
۵۲	۷-۲-۳-۱-۳: فرانش اندیشگانی
۵۳	۸-۲-۳-۱-۳: نظام‌کنندگی
۵۳	۹-۲-۳-۱-۳: افزودن
۵۴	۱۰-۲-۳-۱-۳: فرانش تجربی
۵۴	● فرایند
۵۵	● مشارکان
۵۵	● افزوده‌های حاشیه‌ای
۵۵	● انواع فرایند
۵۶	الف: فرایند مادی
۵۶	ب: فرایند ذهنی
۵۷	ج: فرایند رابطه‌ای
۵۷	د: فرایند رفتاری
۵۷	ه: فرایند بیانی
۵۷	ی: فرایند وجودی
۵۸	۱۱-۲-۳-۱-۳: فرانش بینافردی
۵۹	۱۲-۲-۳-۱-۳: نظام وجه
۵۹	● وجه بند
۶۰	الف: وجه خبری بند
۶۰	ب: وجه بررسی بند